

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 27.4.2009
COM(2009) 200 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Strategija EU za mlade – vlaganje v mlade in krepitev njihove vloge in položaja
Prenovljena odprta metoda koordinacije za obravnavo izzivov in priložnosti za mlade**

{SEC(2009) 545}
{SEC(2009) 546}
{SEC(2009) 548}
{SEC(2009) 549}

1. UVOD

„Prihodnost Evrope je odvisna od njene mladine¹. Vendar so življenjske možnosti številnih mladih slabe“. To je sklep Sporočila Komisije o prenovljeni socialni agendi², katerega namen je ustvariti več priložnosti za državljane EU, izboljšati dostop do priložnosti za vse in izkazati solidarnost.

Mladi so prednostna skupina v družbeni viziji Evropske unije, zaradi trenutne krize pa je treba še bolj skrbeti za mladi človeški kapital. To sporočilo je odgovor na to in določa strategijo za prihodnost politik za mlade v Evropi. Predlaga novo, močnejšo odprto metodo koordinacije (OMK), ki bo v svojem poročanju prilagodljiva in poenostavljena ter bo krepila povezave med političnimi področji, ki jih zajema Evropski pakt za mlade v okviru lizbonske strategije za rast in delovna mesta. Z uvajanjem medsektorskega pristopa vključuje kratkoročne odzive v dolgoročno prizadevanje za krepitev vloge in položaja mladih. Strategija bi mladim ustvarila ugodne pogoje za razvoj njihovih sposobnosti, izkoriščanje njihovih potencialov, zaposlitev, dejavno sodelovanje v družbi in večje vključevanje v oblikovanje projekta Evropske unije. Mladi niso obremenjujoča odgovornost, temveč pomembno bogastvo družbe, ki lahko prispeva k doseganju višjih socialnih ciljev.

2. DANAŠNJI IZZIVI IN PRILOŽNOSTI ZA MLADE

Evropejci dlje živijo in se pozneje odločajo za otroke, mladih ljudi pa je manj. Starostna skupina med 15. in 29. letom starosti bo leta 2050 predvidoma znašala 15,3 % evropskega prebivalstva, medtem ko trenutno znaša 19,3 % prebivalstva³. Te demografske spremembe vplivajo na družine, medgeneracijsko solidarnost in gospodarsko rast. Globalizacija lahko prinese rast in delovna mesta, lahko pa prinese tudi posebne izzive za ranljive delavce, kot so mladi, kakor se je pokazalo v krizi⁴. Podnebne spremembe in vprašanja energetske varnosti zahtevajo drugačno vedenje in življenjski slog prihodnjih generacij. Bistvene so dovolj prilagodljive ključne kompetence, ki lahko v posameznikovem življenju prispevajo k razvoju ustreznih sposobnosti. Zgodnje opuščanje šolanja pa še vedno ostaja ključen problem.

Mladi cenijo prijateljstvo, spoštovanje, strpnost in solidarnost, ta generacija pa je najverjetneje najbolj izobražena, tehnično usposobljena in najbolj mobilna doslej. Vendar pa se tako kot preostala družba soočajo s čedalje večjim individualizmom in pritiskom konkurence ter nimajo nujno enakih možnosti.

Po obsežnem posvetovanju po vsej Evropi⁵ so bili kot najpomembnejši na seznamu težav mladih ugotovljeni naslednji posebni izzivi: izobraževanje, zaposlenost, socialna vključenost in zdravje. Zagotoviti je treba, da bo evropska mladina lahko izkoristila priložnosti, kot so državljanska in politična udeležba, prostovoljstvo, ustvarjalnost, podjetništvo, šport in udejstvovanje po svetu.

¹ V širšem smislu pomeni najstnike in mlajše odrasle med 13. in 30. letom starosti. Za statistične namene se v besedilu ni vedno uporabil enak starostni okvir.

² COM(2008) 412.

³ Vir: Eurostat.

⁴ COM(2009) 34.

⁵ Glej priloženo oceno učinka in poročila o posvetovanju.

Težave z izobraževanjem, zaposlovanjem, vključevanjem in zdravjem, ki jim sledijo še finančni, in stanovanjski problemi ali pomanjkanje prometnih povezav, mlade ovirajo na poti do samostojnosti, ko bi imeli sredstva in možnosti obvladovanje svojih življenj, polno udeležbo v javnem življenju ter neodvisno odločanje.

3. POTREBA PO NOVEM OKVIRU

3.1. Sodelovanje EU

Sodelovanje mladih je dobro strukturirano in razvito politično področje EU. Programi EU za mlade se izvajajo od leta 1988. Procesu oblikovanja politike je bila podlaga bela knjiga⁶ iz leta 2001 in trenutno temelji na treh stebrih:

- aktivnem državljanstvu mladih na podlagi OMK s štirimi prednostnimi nalogami (udeležbo, informiranjem, prostovoljstvom in večjim poznavanjem mladih), skupnimi cilji, poročili držav članic in strukturiranim dialogom z mladimi;
- socialnem in poklicnem vključevanju z izvajanjem Evropskega pakta za mlade⁷ v okviru lizbonske strategije s tremi prednostnimi nalogami (zaposlovanje/socialna vključenost, izobraževanje/usposabljanje, usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja). Komisija je s svojim sporočilom „Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi“⁸ in s predlogom dodatnih ukrepov naredila še korak naprej;
- vključevanju mladih v druge politike (kot so politika nediskriminacije in zdravstvena politika).

3.2. Ocena mladinskih politik

Z državami članicami so bila opravljena posvetovanja o sedanjem okviru in morebitnih prihodnjih ukrepih. Evropski parlament je februarja 2009 pripravil javno razpravo o mladih. Strukturiran dialog je vključeval tudi razprave s tisoči mladih iz vse Evrope. Organizirana so bila srečanja z Evropskim mladinskim forumom in nacionalnimi mladinskimi sveti. S spletnim posvetovanjem je bilo zbranih več kot 5 000 odgovorov. Svoja mnenja so podali tudi raziskovalci in vodje programov Mladi v akciji.

Na splošno se zdi OMK ustrezen način sodelovanja in njene prednostne naloge še vedno pomembne. Na podlagi okvira so bile oblikovane zakonodaja ali strategije v zvezi z mladimi na nacionalni ravni. Več držav vključuje mladinske organizacije v svoje oblikovanje politik. Evropski pakt za mlade je povečal pomen mladih v okviru lizbonske strategije, zlasti glede izobraževanja in zaposlovanja, napredek pa je viden tudi na področju nediskriminacije in zdravja.

Vendar pa okvir, ki se bo končal leta 2009, ni bil vedno učinkovit in sposoben dosegati rezultate. Njegova koordinacija je preslaba, da bi bil kos vsem izzivom. Obstaja soglasje za okrepljen medsektorski pristop, kakor je v svoji izjavi o krepitvi vloge mladine leta 2008

⁶ COM(2001) 681.

⁷ Sklepi predsedstva Evropskega sveta, marec 2005 (7619/05).

⁸ COM(2007) 498.

zahteval Evropski parlament. Strukturiran dialog je treba bolje organizirati in omogočiti večji dostop do neorganiziranih mladih, zlasti do tistih z manj možnostmi.

4. VLAGANJE V MLADE IN KREPITEV NJIHOVE VLOGE

4.1. Vizija EU za mlade

Mladi bi morali kar najboljše izkoristiti svoje sposobnosti. Ta vizija je namenjena vsem, ukrepi pa bi se morali usmeriti k tistim z manj možnostmi. Temelji na dvojnem pristopu:

- **vlaganje v mlade:** zagotoviti več sredstev za razvoj političnih področij, ki vplivajo na mlade in na njihovo vsakodnevno življenje, ter izboljšanje njihove blaginje;
- **krepitev vloge mladih:** spodbuditi sposobnosti mladih za prenovo družbe in kot prispevek vrednotam in ciljem EU.

Izboljšalo se bo sodelovanje med mladinskimi politikami in politikami na drugih področjih, kot so izobraževanje, zaposlovanje, vključevanje in zdravje, pri tem pa bodo pomagale mladinske dejavnosti in mladinsko delo. Prenovljena OMK na mladinskem področju bo spodbujala skupno oblikovanje politike z vključevanjem svojega posebnega strokovnega znanja v druge procese politične koordinacije in z možnostjo, da mladi izrazijo svoje mnenje, ki se ga tudi upošteva. EU želi pomagati državam članicam, ki so pristojne za mladinsko politiko, da boljše sodelujejo.

4.2. Dolgoročna strategija za mlade s kratkoročnimi prednostnimi nalogami

Na podlagi sedanjega poznavanja mladinskih razmer⁹ je predlagana nova strategija s tremi osnovnimi in medsebojno povezanimi cilji, ki se tesno navezujejo na tiste iz prenovljene socialne agende:

- **ustvarjanje številnejših priložnosti** za mlade v izobraževanju in zaposlovanju,
- **izboljšanje dostopa** in polne udeležbe vseh mladih v družbi,
- **spodbujanje vzajemne solidarnosti** med družbo in mladimi.

V okviru vsakega cilja so predlagana dva do tri „področja ukrepanja“ s cilji za prva tri leta od 2010 do 2012. Vsako področje ima seznam morebitnih posebnih ukrepov, ki jih lahko izvajajo države članice in/ali Komisija. Vsakokratni izzivi in priložnosti mladih se bodo vsake tri leta ocenjevali in prednostno razvrščali, da bi se zagotovila prožnost ter da bi področja ukrepanja odražala spreminjajoče se potrebe novih generacij. Prilagoditve pa bodo mogoče tudi, ko bo določeno nadaljevanje strategije za rast in delovna mesta EU po letu 2010.

4.2.1. Ustvarjanje številnejših priložnosti za mlade

Področje ukrepanja 1 – izobraževanje

Skoraj 80 % mladih med 20. in 24. letom v Evropi je dokončalo srednjo šolo. Vendar je bralna pismenost¹⁰ četrtnine petnajstletnikov slaba, 6 milijonov mladih pa zapusti šolo brez

⁹ Poročilo o mladih EU iz leta 2009.

kakršnih koli kvalifikacij. Večja mobilnost spreminja Evropsko unijo v odprt prostor za razvoj nadarjenosti in sposobnosti mladih¹¹, ki pa še ostaja omejen.

Evropska komisija je predlagala novo OMK na področju izobraževanja¹², ki bo obravnavala naslednje dolgoročne strateške izzive: vseživljenjsko učenje in mobilnost, kakovost in učinkovitost, pravičnost in državljanstvo, inovativnost in ustvarjalnost ter nov pristop za usklajevanje spretnosti s potrebami na trgu dela za 21. stoletje¹³. Izboljšanje formalnega izobraževanja je ključna prednostna naloga, znanje pa se lahko pridobi tudi zunaj šole z mladinskim delom in uporabo novih tehnologij.

Cilj

Poleg formalnega je treba podpreti neformalno izobraževanje mladih in tako prispevati k vseživljenjskemu izobraževanju v Evropi z razvojem njegove kakovosti, priznavanjem njegovih učnih izidov ter njegovim boljšim vključevanjem v formalno izobraževanje.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- razviti priložnosti za neformalno učenje kot enega izmed ukrepov za reševanje problema zgodnjega opuščanja šolanja,
- popolnoma izkoristiti številna orodja, vzpostavljena na ravni EU, za vrednotenje spretnosti ter priznavanje kvalifikacij¹⁴,
- spodbujati mobilnost pri učenju za vse mlade,
- spodbujati sodelovanje med nosilci izobraževalnih in mladinskih politik,
- obravnavati stereotipe o spolih v formalnih in neformalnih izobraževalnih sistemih.
- mladim omogočiti dostop do kakovostnega svetovanja in usmerjanja,
- razviti participativne strukture v izobraževalnem sistemu ter sodelovanje med šolami, družinami in lokalnimi skupnostmi.

Komisija bo še naprej razvijala samoocenjevalno razsežnost Europassa, zlasti za spretnosti, pridobljene na neformalne načine, ter zagotavljala spričevala, kot je Youthpass.

Področje ukrepanja 2 – zaposlovanje

Obdobje prehoda mladih iz izobraževanja v zaposlenost je postalo zelo dolgo in večplastno. Brezposelnost med mladimi je povprečno vsaj dvakrat tolikšna kot pri celotni delovni sili; sedanja gospodarska kriza še zmanjšuje priložnosti za mlade na trgu dela. Pogosto opravljajo nizkokakovostna, začasna in slabo plačana dela. Brezposelnost mladih je pogosto posledica pomanjkljivih in neustreznih spretnosti. Potrebno je usmerjanje in svetovanje o poteh za pridobitev kvalifikacij ter prihodnjih priložnostih za zaposlitev.

¹⁰ COM(2008) 425.

¹¹ Kot sta programa Erasmus in Mladi v akciji.

¹² COM(2008) 865.

¹³ COM(2008) 868.

¹⁴ Prvo zagotavljajo orodja, kot so Europass, EQF ali ECVET, drugo pa Direktiva 2005/36/ES.

Spodbujanje dostopa do trga dela in kakovostne zaposlitve je bila ključna prednostna naloga lizbonske strategije za rast in delovna mesta in Evropskega pakta za mlade. Ta zagon je treba ohranjati. Učinek finančne in gospodarske krize na trge dela poudarja nujnost kratkoročne in dolgoročne obravnave zaposlovanja mladih. Prosti pretok delovne sile, ki je še posebej pomemben za mlade na začetku njihovih poklicnih poti, je temelj enotnega trga.

Cilji

Ukrep politike zaposlovanja v državah članicah in na ravni EU je treba usklajevati na podlagi štirih elementov prožne varnosti in tako olajšati prehod iz šole v zaposlitev ali iz neaktivnosti ali brezposelnosti v zaposlitev. Po zaposlitvi je mladim treba omogočiti napredovanje.

Povečanje in izboljšanje vlaganja v zagotavljanje ustreznih spretnosti za delovna mesta, za katera obstaja povpraševanje na trgu dela, kratkoročno z boljšim usklajevanjem in dolgoročno boljšim predvidevanjem potrebnih spretnosti.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- zagotoviti, da zaposlovanje mladih ostane prednostna naloga,
- spodbujati čezmejne strokovne in poklicne priložnosti za mlade, vključno z zgodnjim seznanjanjem mladih s svetom dela,
- razviti mladinsko delo kot vir podpore za zaposljivost mladih,
- spodbujati sodelovanje med nosilci zaposlovalne in mladinske politike ter vključevanje mladih v zaposlovalno politiko,
- zagotoviti učinkovito uporabo sredstev EU za spodbujanje zaposlovanja mladih, zlasti Evropskega socialnega sklada.
- v svojih obnovitvenih načrtih razviti kratkoročne ukrepe za povečanje zaposlenosti mladih in strukturne ukrepe v korist mladih,
- razviti storitve poklicnega svetovanja in usmerjanja,
- zmanjšati ovire za prosti pretok delovne sile po vsej EU,
- spodbuditi kakovostne prakse v okviru programov izobraževanja in usposabljanja ter/ali zaposlovanja,
- izboljšati otroško varstvo in s tem prispevati k usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja mlajših odraslih.

Področje ukrepanja 3 – ustvarjalnost in podjetništvo

Tehnologija današnji internetni generaciji omogoča nove načine učenja, ustvarjanja in sodelovanja, hkrati pa prinaša izzive glede zasebnosti, internetne varnosti in medijske pismenosti.

Spodbujanje podjetništva in inovativnosti mladih je del Okvirnega programa za konkurenčnost in inovacije 2007–2013 ter Evropskega referenčnega okvira ključnih kompetenc, kamor spada tudi kultura. Ustvarjalnost in inovativnost sta prav tako temi evropskega leta 2009 in eden izmed strateških izzivov nove OMK na področju izobraževanja in usposabljanja.

Mlade je treba spodbuditi k inovativnemu razmišljanju in delovanju, njihovo nadarjenost pa je treba ceniti. Kultura spodbuja ustvarjalnost, podjetniško izobraževanje pa je treba razumeti kot spodbudo za gospodarsko rast in odpiranje novih delovnih mest ter vir spretnosti, udeležbe državljanov, samostojnosti in samozavesti.

Cilj

Treba je spodbujati razvoj nadarjenosti, ustvarjalnih spretnosti, podjetniškega načina razmišljanja ter kulturnega izražanja pri vseh mladih.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- še naprej razvijati zagonske sklade in spodbujati priznavanje študentskih podjetij,
- pravočasno omogočiti dostop do novih tehnologij in tako krepiti vlogo in položaj nadarjenih mladih ter pritegniti zanimanje za umetnost in znanost,
- spodbujati prispevek mladinskega dela k mladinski ustvarjalnosti in podjetništvu,
- razširiti dostop do ustvarjalnih orodij, zlasti tistih, ki vključujejo nove tehnologije.

4.2.2. Izboljšanje dostopa in polne udeležbe mladih v družbi

Področje ukrepanja 4 – zdravje in šport

V zdravstveni strategiji EU (2008–2013), ki je bila potrjena z Uredbo Sveta¹⁵, sta zdravje otrok in mladih opredeljena kot prednostni področji ukrepanja. Zdravje mnogih mladih je v nevarnosti zaradi stresa, slabe prehrane, pomanjkanja telesne aktivnosti, nezaščitene spolnosti, tobaka, alkohola in zlorabe drog. Tudi širši okoljski in socialno-ekonomski dejavniki lahko povzročajo slabo zdravje, kar potem zavira dejavno sodelovanje. Posebnost mladih v zdravstveni problematiki je zato treba obravnavati medsektorsko. Poleg tega, da šport izboljšuje fizično zdravje in psihično ravnovesje mladih, ima tudi izobraževalno razsežnost ter pomembno družbeno vlogo¹⁶.

Cilj

Spodbujanje zdravega življenja mladih ter športne vzgoje, športne aktivnosti in sodelovanja med mladinskimi delavci, zdravstvenimi delavci in športnimi organizacijami zaradi preprečevanja in zdravljenja debelosti, poškodb, odvisnosti in zasvojenosti z drogami ter ohranjanja duševnega in spolnega zdravja.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

¹⁵ 2008/C 319.

¹⁶ COM (2007) 391.

- izvajati Resolucijo Sveta o zdravju in dobrem počutju mladih ter med mladimi spodbujati fitnes in šport z uporabo smernic za telesno dejavnost EU¹⁷,
- spodbujati možnosti za zdravstveno usposabljanje za mladinske delavce in mladinske voditelje,
- spodbujati sodelovanje med nosilci zdravstvene in mladinske politike ter vključevanje mladih v zdravstveno politiko.
- vključiti vse zainteresirane strani na lokalni ravni v odkrivanje in pomoč ogroženim mladim,
- pripraviti posebej prilagojene informacije o zdravju za mlade, zlasti tiste, ki jim grozi socialna izključenost, in vključiti mreže za informiranje mladih,
- spodbujati vzajemno (peer-to-peer) zdravstveno izobraževanje v šolah in mladinskih organizacijah.

Področje ukrepanja 5 – udeležba

Polna udeležba mladih v javnem in političnem življenju je glede na razkorak med mladimi in institucijami čedalje večji izziv. Izvajanje sedanjih skupnih ciljev glede udeležbe in informiranja kaže, da je prostora za izboljšave še veliko, zlasti v zvezi s podporo mladinskim organizacijam, udeležbo v predstavniki demokraciji ali „učenjem udeležbe“. Nosilci politike se morajo prilagoditi načinom komuniciranja, ki jih mladi sprejemajo – tudi o državljskih in evropskih vprašanjih – zlasti zato, da bi pritegnili neorganizirano in prikrajšano mladino.

Cilj

Zagotoviti polno udeležbo mladih v družbi, in sicer s povečanjem udeležbe v javnem življenju lokalne skupnosti ter v predstavniki demokraciji s podporo mladinskim organizacijam in različnimi oblikami „učenja udeležbe“, s spodbujanjem udeležbe neorganizirane mladine ter z zagotavljanjem kakovostnih informacij.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- pripraviti standarde kakovosti za udeležbo, informiranje in posvetovanje z mladimi,
- nadalje politično in finančno podpirati mladinske organizacije ter nacionalne in lokalne mladinske svete,
- spodbujati e-demokracijo za stik z večjim delom neorganizirane mladine,
- povečati možnosti za dialog med evropskimi/nacionalnimi institucijami in mladimi.

Komisija bo preoblikovala Evropski mladinski portal in spodbujala vključevanje večjega števila mladih.

¹⁷ Predlagani politični ukrepi v podporo spodbujanja zdrave telesne dejavnosti, 2008.

4.2.3. Spodbujanje vzajemne solidarnosti med družbo in mladimi

Področje ukrepanja 6 – socialna vključenost

Družba mora biti solidarna z mladimi, zlasti s prikrajšanimi posamezniki. Leta 2006 je revščina grozila petini mladih med 16. in 24. letom starosti. Izključenost lahko povzročajo brezposelnost, invalidnost, odnos okolice in posameznika do migracij, diskriminacija, telesno in/ali duševno zdravje, zasvojenost, zlorabe, nasilje v družini ter predkaznovanost. Vodi lahko tudi k radikalizaciji in nasilju.

Prekinitev prenašanja revščine in izključenosti z generacije na generacijo ima pomembno mesto v političnem načrtu socialne OMK¹⁸. Obravnava mladih, izpostavljenih revščini in socialni izključenosti, vključuje več političnih področij ter zahteva celostno ukrepanje. Glede tega so otroške, družinske in mladinske politike tesno povezane in to sporočilo dopolnjuje Sporočilo Komisije „Strategiji EU o otrokovih pravicah naproti“¹⁹.

Cilj

Preprečiti revščino in socialno izključenost med prikrajšanimi skupinami mladih in prekiniti njun prenos med generacijami z vključevanjem vseh akterjev, vključenih v življenje mladih (staršev, učiteljev, socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, mladinskih delavcev, mladih samih, policije in pravosodja, delodajalcev ...)

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- obravnavati vprašanja, povezana z najstniki in mlajšimi odraslimi, zlasti s tistimi z manj možnostmi, v politikah socialne zaščite in vključevanja,
- optimizirati uporabo sredstev EU in poskusnih programov za podporo socialnemu vključevanju mladih,
- v celoti izkoristiti možnosti mladinskega dela in mladinskih centrov kot načina za vključevanje,
- razviti medkulturno zavest in kompetence vseh mladih,
- Spodbujati udeležbo mladih v politiko vključevanja in sodelovanje med nosilci politik,
- priznavati izzive, ki so jih premagali prikrajšani mladi, tudi s posebnimi nagradami.
- obravnavati brezdomstvo, stanovanjski problem in finančno izključenost,
- spodbujati dostop do kakovostnih storitev, npr. prometnih povezav, e-vključenosti, zdravstvenih in socialnih storitev,
- spodbujati posebno podporo za mlade družine.

Področje ukrepanja 7 – prostovoljstvo

¹⁸ COM(2008) 418 – COM(2005) 706.

¹⁹ COM (2006) 367.

Izkazovanje solidarnosti do družbe s prostovoljstvom je za mlade pomembno in je gibalno osebnega razvoja, mobilnosti pri učenju, konkurenčnosti, socialne kohezije in državljanstva. Prostovoljstvo mladih veliko prispeva tudi k medgeneracijski solidarnosti. Svet je v svojem nedavnem priporočilu pozval k odstranitvi ovir za čezmejno mobilnost mladih prostovoljcev²⁰.

Cilj

Podpreti prostovoljstvo mladih z razvojem več možnosti za prostovoljno delo mladih, olajšanjem prostovoljstva z odstranitvijo ovir, osveščanjem o pomenu prostovoljstva, priznavanjem prostovoljstva kot pomembne oblike neformalnega izobraževanja in okrepitvijo čezmejne mobilnosti mladih prostovoljcev.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- okrepiti priznavanje spretnosti z Europassom in Youthpassom,
- priznavati prispevek mladinskih organizacij in nestrukturiranih oblik prostovoljstva,
- proučiti načine za boljšo zaščito pravic prostovoljcev in zagotavljanje kakovosti prostovoljstva ter združiti mlade in njihove organizacije ob morebitnem evropskemu letu prostovoljstva (2011).
- razviti nacionalne načine za čezmejno mobilnost mladih prostovoljcev,
- razviti nacionalne načine za spodbujanje medgeneracijske solidarnosti s prostovoljstvom.

Področje ukrepanja 8 – mladi in svet

Mladi Evropejci so zelo zaskrbljeni zaradi svetovnih izzivov, kot so kršitve temeljnih pravic, gospodarske razlike in uničevanje okolja. Z bojem proti diskriminaciji, pomočjo drugim in varovanjem okolja želijo pokazati solidarnost s preostalim svetom.

²⁰ 2008/C 319.

Cilj

Vključiti mlade v svetovno oblikovanje politike na vseh ravneh (lokalni, nacionalni in mednarodni) z uporabo obstoječih mladinskih mrež in orodij (npr. s strukturiranim dialogom) ter obravnavati podnebne spremembe in razvojne cilje tisočletja ZN.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- spodbuditi okolju prijazne vzorce potrošnje in proizvodnje pri mladih (kot so reciklaža, varčevanje z energijo, uporaba vozil na hibridni pogon itn.),
- spodbujati možnosti za podjetništvo in prostovoljstvo v regijah zunaj Evrope,
- podpirati razvoj mladinskega dela na drugih kontinentih,
- osveščati mlade po vsem svetu o temeljnih pravicah in razvojnih vprašanjih.

4.3. Nova vloga mladinskega dela

Mladinsko delo²¹ je izobraževanje zunaj šole, ki ga vodi strokovnjak ali prostovoljni mladinski delavec v okviru mladinskih organizacij, občin, mladinskih centrov, cerkva itn. ter ki prispeva k razvoju mladih. Poleg družin in drugih strokovnjakov tudi mladinsko delo lahko prispeva k reševanju brezposelnosti, šolskih neuspehov in socialne izključenosti ter k preživljanju prostega časa. Lahko tudi povečuje spretnosti ter prispeva k prehodu od mladosti v odraslost. Čeprav ima mladinsko delo neformalni značaj, pa ga je treba še naprej profesionalizirati. Mladinsko delo prispeva k vsem področjem ukrepanja in njihovim opredeljenim ciljem.

Cilj

Mladinsko delo je treba podpreti, mu priznati njegov gospodarski in družbeni prispevek ter ga profesionalizirati.

Ukrepi držav članic in Komisije v skladu z njihovimi pristojnostmi

- dati mladinskim delavcem strokovne spretnosti ter spodbujati njihovo vrednotenje z ustreznimi evropskimi instrumenti (Europass, EQF, ECVET),
- spodbujati mladinsko delo med drugim tudi s strukturnimi skladi,
- razvijati mobilnost mladinskih delavcev, kakor je navedeno v Pogodbi ES,
- razvijati inovativne storitve, pedagogike in prakse mladinskega dela.

Komisija bo analizirala gospodarski in družbeni vpliv mladinskega dela.

²¹ Najbolj pogosto uporabljen izraz za delo z mladimi – „pedagoški in drugi strokovni delavci“ je pravni izraz za „mladinske delavce“, kakor je naveden v členu 149(2) Pogodbe.

5. URESNIČEVANJE VIZIJE V NOVEM INTEGRIRANEM OKVIRU SODELOVANJA

5.1. Medsektorski pristop

Številna vprašanja, ki zadevajo mlade, zahtevajo medsektorske politične pristope na ravni EU in nacionalni ravni. Mladinska politika ne more uspeti brez učinkovite koordinacije z drugimi sektorji. V zameno pa lahko mladinska politika prispeva k zagotavljanju rezultatov na področjih, kot so otroška in družinska politika, izobraževanje, enakost med spoloma, zaposlovanje, stanovanjsko vprašanje in zdravstveno varstvo.

Države članice bi morale razmisliti o medsektorskem oblikovanju politik na nacionalni ravni. Medsektorsko sodelovanje bi bilo treba razvijati tudi z lokalnimi in regionalnimi akterji, ki so ključni pri izvajanju strategij za mlade. Svet bi lahko predvidel vzpostavitev sodelovanja med različnimi sestavami Sveta, Komisija pa bo okrepila svojo notranjo koordinacijo v medresorskih skupinah. Pozornost bo namenjena tudi temu, da se obstoječi mehanizmi ne bodo podvajali. Poleg tega sta potrebna tudi boljša baza znanja in učinkovito razširjanje najboljših praks.

5.2. Dialog z mladimi

Strukturiran dialog spremlja izvajanje strategije in je prostor za skupni premislek o njenih prednostnih nalogah. Države članice so povabljene, da v okviru svojih nacionalnih mladinskih politik organizirajo stalni in redni dialog z mladimi. Ob sodelovanju predstavništva Komisije bi ta dialog lahko vključeval evropske teme.

Leta 2010 bo ustanovljena delovna skupina v sodelovanju z državami članicami in Evropskim mladinskim forumom, ki bo pregledala strukturiran dialog (vključenost lokalnih, regionalnih in nacionalnih mladinskih svetov, sodelovanje neorganizirane mladine, vlogo prirediteljev EU, nadaljnje ukrepe itn.) Po potrebi bodo vključeni socialni partnerji in nove zainteresirane strani na področju mladinske politike (kot so industrija, fundacije, dobrodelnice organizacije in mladinski mediji).

Za vsako leto je predlagan krog strukturiranih dialogov. Teme za naslednje obdobje bodo določene v sodelovanju z udeleženci dialoga in bi lahko zajemale:

- zaposlovanje mladih (2010)
- mlade in svet (2011)

5.3. Vzajemno učenje za boljše oblikovanje politike

Predlagani sta dve vrsti procesa vzajemnega učenja med državami članicami: seminarji na visoki ravni, kadar je ključno politično sodelovanje, in strokovne skupine, kadar je potrebno strokovno znanje. V to vzajemno učenje je treba vključiti zainteresirane strani.

Predlogi za naslednje obdobje:

- seminar na visoki ravni o medsektorskem sodelovanju (2010)
- strokovna skupina o mladinskem delu (2011)
- seminar na visoki ravni o mladinskem prostovoljstvu (2011)

- strokovna skupina o zdravju mladih (2012)
- seminar na visoki ravni o ustvarjalnosti (2012)

5.4. Izvajanje

Države članice so osrednje gibalno izvajanja te strategije. Pri tem bi morala veliko pomagati tudi medsektorski pristop in okrepitev orodij OMK. Treba je organizirati uvodne sestanke o prednostnih nalogah na nacionalni ravni z zainteresiranimi stranmi in drugimi ministrstvi. Vključiti je treba tudi regionalne in lokalne organe. Bistveni sta koordinacija in udeležba ustreznih akterjev v celotnem krogu snovanja in izvajanja politike.

Sestanki direktorjev uradov za mladino bi morali biti ključni za izvajanje novih okvirov sodelovanja.

5.5. Oblikovanje politik, ki sloni na dokazih

Za oblikovanje učinkovite politike je potrebno imeti boljše znanje. Sedanja orodja (npr. podatki Eurostata, nacionalna poročila, Evropski center znanja za mladinsko politiko (ECZMP), okvirni raziskovalni program EU) so prvi korak, prav tako tudi triletno poročilo o mladih v Evropi. Hkrati pa obstaja potreba po delitvi rezultatov raziskav in mreženju raziskovalcev po vsej Evropi. Komisija predlaga, da se:

- konsolidira ECZMP z dopolnitvijo profilov držav,
- pregleda obstoječe usmeritve v zvezi s prednostnimi nalogami v okviru Eurydice,
- strne obstoječe kazalce in merila uspešnosti glede mladih na področju izobraževanja, zaposlovanja, vključenosti in zdravja,
- oblikuje delovno skupino za razpravo o morebitnih deskriptorjih (mehkih kazalnikih) v zvezi s prednostnimi nalogami sodelovanja, prostovoljstva, ustvarjalnosti in mladih v svetu ter mladostniki, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljujejo (NEET – youngsters Not in Education, Employment or Training),
- uvede študije o:
 - „otroških obveznicah“ – uporabi deponirane obveznice za podporo neodvisnosti mladih v poznejšem obdobju (2010),
 - gospodarskem in družbenem vplivu mladinskega dela (2011),
 - e-sodelovanju mladih in informacijski družbi (2012),
- uvede redne Eurobarometre v zvezi z mladimi,
- spodbudi uporaba okvirnega raziskovalnega programa EU za mladinske raziskave in nadaljnje ukrepe.

5.6. Poenostavljeno poročanje

Vsake tri leta bosta Svet in Komisija predložila skupno poročilo o izvajanju zgoraj navedenih prednostnih nalog. Poročilo bo temeljilo na poročilih držav članic, priložen pa mu bo pregled položaja mladih v EU „Mladi v številkah“, ki bo pripravljen v sodelovanju z državami članicami in mladinskimi organizacijami. Komisija predlaga objavo nacionalnih poročil.

5.7. Uporaba programov in skladov EU

Program Mladi v akciji podpira mladinsko politiko in njene prednostne naloge, zlasti čezmejno mobilnost, prostovoljstvo, udeležba, mladinsko delo in politično sodelovanje (npr. vzajemno učenje, strukturiran dialog, študije, Eurobarometer in boljša orodja znanja). Tudi drugi programi in skladi ponujajo veliko možnosti za vse mlade, treba pa bi bilo povečati njihovo poznavanje. Mednje spadajo Kultura, Vseživljenjsko učenje, PROGRESS, MEDIA, Erasmus za mlade podjetnike, Program za konkurenčnost in inovacije ter strukturni skladi.

5.8. Sodelovanje z drugimi institucijami EU in mednarodnimi organizacijami

Evropski parlament redno prispeva k mladinski politiki. Komisija ga vabi, naj se odzove na to sporočilo, in ga namerava obveščati o njegovem izvajanju. Komisija prav tako namerava sodelovati z Ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij na področjih njihovih pristojnosti.

Komisija bo še naprej sodelovala s Svetom Evrope na področjih skupnega interesa, kot so sodelovanje mladih, mladinsko delo in večja poučenost mladih.